

Kamin Mohammadi

Bella figura

Jíst, milovat
a žít po italsku

Pro milovníky knih
Jíst, meditovat, milovat
a Francouzky netloustnou

Kamin Mohammadi
BELLA FIGURA

Kamin Mohammadi

BELLA FIGURA

Jak žít, milovat a jíst po italsku

Přeložila

Kateřina Harrison Lipenská

Copyright © Kamin Mohammadi, 2018
First published by Bloomsbury Publishing in Great Britain 2018
Translation© Kateřina Harrison Lipenská, 2018
Czech Edition © Metafora, 2018

All rights reserved.

ISBN 978-80-7359-924-9 (pdf)

Pro starého Roberta,
želvu mého cypřiše,
který by se moc rád viděl v tisku

OBSAH

Prolog	11
1 LEDEN 2008: <i>Festina lente</i> aneb jak zpomalit	13
2 ÚNOR: <i>La Dolce Vita</i> aneb jak okusit sladký život	43
3 BŘEZEN: <i>La Festa delle Donne</i> aneb jak oslavit své ženství	77
4 DUBEN: <i>Fare l'amore</i> aneb jak si dopřát milence	91
5 KVĚTEN: <i>Mangia mangia</i> aneb jak jíst a nepřibrat	115
6 ČERVEN: <i>Perduta</i> aneb jak ztratit hlavu	133
7 ČERVENEC: <i>Piacere a te stessa</i> aneb jak najít potěšení sama v sobě	149
8 SRPEN: <i>Femminilità</i> aneb jak styl nemá nic společného s penězi	169
9 ZÁŘÍ: <i>Stare in forma</i> aneb jak už nikdy nemuset do posilovny	183
10 ŘÍJEN: <i>Sprezzatura</i> aneb síla rezervovanosti	193

11 LISTOPAD: <i>Amore</i> aneb jak najít skutečnou lásku	217
12 PROSINEC: <i>Stare insieme</i> aneb jak být spolu	229
Epilog	261
Poděkování	269
O autorce	271

Tutto quel che vedete lo devo agli spaghetti.

Za všechno, co vidíte, vděčím špagetám.

Sophia Lorenová

PROLOG

Kráčí po ulici houpavým krokem a se vztyčenou hlavou. Vyzařuje z ní kouzlo, jako by ji sledoval její osobní reflektor. Může být vysoká nebo malá, štíhlá nebo se zaoblenými křivkami, oblečená nenápadně nebo křiklavě – na tom nezáleží. Její chůze, klid, dokonce i sklon hlavy jsou ódou na eleganci a vyrovnanost, které ji dělají krásnou bez ohledu na to, co ukazují její skutečné rysy. Je to Sophia Lorenová, Gina Lollobrigida, Claudia Cardinalová, Monica Bellucci. Je to italská žena oslavovaná na filmovém plátně i na večerní promenádě zvané *passeggiata*, jakou vídáte na dovolených v Itálii – není ale výplodem představitivosti marketérů. Je skutečná a právě teď se prochází po ulicích každého města, městečka i vesnice v Itálii. Je ztělesněním toho, čemu se říká *bella figura*, a dokáže rozzářit náš všední moderní svět.

Když jsem přijela do Florencie, nemohla jsem být to-muhle ideálu vzdálenější. Desítky let práce u počítače mi zakulatily ramena, roky sledování obrazovky notebooku a displeje telefonu mi povolily bradu a pomačkaly krk. Stresem z náročné práce a života ve velkém městě mi ztwardly rysy. S očima upřenýma na zem jsem pospíchala životem a neměla jsem čas věnovat někomu úsměv, nebo dokonce vlídné slovo. Několik let jsem žila sama a má samota zkalcifikovala. Po ulicích jsem se spíš plížila, než abych si sebevědomě vykračovala.

Rok ve Florencii a *bella figura* mi změnily život.

Koncept *bella figura* spočívá v tom, že každý aspekt našeho života by měl být tak krásný, jak je to jen možné,

ať už v Římě, Londýně, New Yorku nebo Vancouveru. Je zároveň romantický i praktický. Zahrnuje všechno, co děláme, od toho, co jíme, až po ranní cestu do práce. Je založen na smyslovosti a sexualitě. Vyžaduje odhození stresu, který bez ohledu na to, jak málo sacharidů jíme a jak energicky cvičíme, znamená, že naše tělo je natolik uzavřené, že budeme vždycky vypadat umučeně a ztrhaně. *Bella figura* je o velkorysosti a hojnosti, ne o omezování nebo odříkání. Italská žena, která žije v souladu s tímto přesvědčením, si uvědomuje důležitost vytríbených způsobů a elegantního vystupování. Přitom nejde o odkaz na doby minulé, ale o prostředek, jímž se na vás z úsměvu přenese radost – je prokázáno, že když se dost často upřímně usmíváme, uvolňuje se nám v těle hormon štěstí serotonin. A tohle všechno nejen že zlepšuje kvalitu našeho života, ale také ho prodlužuje.

Přestože se tato kniha podrobně dotkne i dávno dobře zdokumentovaných přínosů středomořské stravy, na jejích stránkách najdete hlavně příběh o cestě. Před deseti lety jsem se v podstatě náhodou přestěhovala do Florencie a hned první rok, který jsem tam strávila, naprosto změnil můj život, mé tělo i mé srdce. Jsem přesvědčená, že všechno, co jsem se naučila, může změnit i vás.

1

LEDEN 2008

Festina lente
aneb jak zpomalit

Sezonní plodina: červené pomeranče

Vůně města: kouř hořícího dřeva

Italská chvíle: bydlím v *palazzu*!

Italské slovo měsíce: *salve*

Všechno to začalo deštěm. Padal v tlustých provazech, zatímco jsem stála ve frontě na taxík na nádraží Santa Maria Novella ve Florencii. Nebyla tam žádná střecha a já neměla deštník. Než jsem nastoupila do taxíku, byla jsem úplně promočená.

Byla jsem ve městě, kde jsem neznala živou duši, daleko od své práce, přátel a rodiny, kus lidského odpadu zachycený v jeho renesanční škarpě. Jediné, co jsem svírala v mokré ruce, byla adresa bytu, kde jsem měla bydlet. Když jsem vystála frontu, rozbalila jsem papírek, ukázala ho řidiči a nasedla. Zabručel a vyrazil a zamračil se při tom nad louží, co se mi u zadního sedadla dělala pod nohama.

Hnali jsme se kluzkými dlážděnými ulicemi. Topení bylo zapnuté naplno a můj mokrý kabát taxík úplně zapařil. Zamlženými okny jsem zahlédla kamenné zdi starých budov, které se zvedaly po obou stranách ulice, voda crčela z jejich hlubokých okapů. Ulice byly opuštěné – bylo 2. ledna a město ještě pořád vyspávalo kocovinu. Já sama jsem silvestra strávila rovnáním krabic do rohů v bytě svých rodičů pod dohledem matky, která sice nic neříkala, ale s každým nádechem jako by se mě ptala, co proboha blbnu, že se zbavuju dobrého bytu a práce tak prestižní, že mám i embosovanou vizitku. Místo toho si stěhuju věci do jejího už tak přeplněného bytu, abych mohla utéct do Florencie a hrát si tam na spisovatelku. Kdybych jí oznámila, že odjíždím do Itálie vést nevěstinec, vyšlo by to nastejno.

Taxikář zpomalil, ukázal vlevo a zabručel. Otočila jsem se, abych si prohlédla majestátní *piazza* s kolonádou, katedrálu shlížející na kraj náměstí, jejíž bílá fasáda se odrážela od lesklého dláždění. Spadla mi brada.

Nebyla to jen krása toho náměstí, ale i jeho teatrální

nost, která vedla oči k průčelí kostela. „*Si chiama Santa Croce*,“ oznámil řidič. A potom ukázal na sochu zachmuřeného muže a dodal: „*E quello li è Dante*.“ Dante vypadal stejně nabručeně a nevrle jako ten taxikář, já jsem ale přesto měla dobrou náladu. Muž, který je díky své *Božské komedii* považován za zakladatele moderní italštiny, stojí přímo tady, ve svých kamenných rukou drží knihu a dívá se na mě jako bazilišek. To je dobré znamení.

Za Danteho sochou stála sebevědomě bazilika a celé náměstí mělo v bezvýznamném příchozím vyvolat úctu a zároveň radost z té obdivuhodné nádhery. Bylo to mé první letmé setkání s dokonalostí italské prezentace, významem harmonie formy, geniálním působením na diváka, morální vahou přikládanou kráse. Byla to *bella figura* obtisknutá do kamene a mramoru.

Přejeli jsme přes obtížně zařaditelný most. Tentokrát taxikář ukázal doprava, kde se v nízkých obloucích nad řekou krčil slavný most Ponte Vecchio. Nasvícený v kontrastu s nocí, s řádkou obchůdků sklánějících se nad vodou se tetelil jako sen. Prohlížela jsem si ho doširoka otevřenýma očima a jeli jsme dál, odbočili jsme do čtvrti Oltrarno přes řeku Arno směrem ven z historického centra a prokličkovali jsme dlážděnými ulicemi až k mým vchodovým dveřím.

„*Eccoci*,“ pravil řidič a zavrtěl se na sedadle. Zaplatila jsem a vystoupila rovnou do kaluže. Pospíšila jsem si do vstupní haly, a zatímco ze mě kapala voda na kamenné dlaždice, nemohla jsem nevnímat její veliký prostor. Doprava se stáčelo kamenné schodiště, po kterém jsem vláčela svá zavazadla. Zdálo se mi, že jsem nejmíň ve 108. patře, když jsem si udýchaná musela sednout na úzkou lavičku, abych si odpočinula. Nahoru to byl ještě pěkný kus. Schody byly uprostřed prošlapané staletími: budova byla ze sedmnáctého století a ticho ztěžklé duchy. Pokračovala jsem ve svém výstupu, až jsem se konečně ocitla před zelenomodrými dveřmi s popraskaným a oprýskaným lakem. Zámek byl masivní železná krabice s velkou

klíčovou dírkou – jako starověké opevnění. Vytáhla jsem podobně starodávně vyhlížející klíč a odemkla.

Přede mnou se táhla dlouhá chodba s drsnou kamennou podlahou. Mrzlo a můj dech se ve vzduchu srážel. V polovině chodby jsem narazila na tmavou ložnici se dvěma oddělenými postelemi a velikou dřevěnou komodou, kde jsem shodila tašky. Potom jsem se vrátila do chodby, našla topení, zapnula ho, svlékla jsem si mokrý kabát, našla jsem deku a těsně se do ní zabalila.

Byt, který měl být kdovíjak dlouho mým novým domovem, byl studený a staromódní. Z chodby se vcházelo do průchozích místností – obývacího pokoje s velkými křídlovými okny s okenicemi, pohovkou a vratkým stolem a taky neuspořádanými štosy knih. Z obýváku se procházelo do podlouhlé prostorné kuchyně, kde byl na pravé straně dřez, skříňky a trouba a nalevo pod dalšími dvojíty okny stál stůl.

Na vzdáleném konci kuchyně bylo v pravém úhlu další posezení s dlouhou rohovou pohovkou, za níž stála police viklající se pod hromadami knih. Úplně vzadu se za jedinými dveřmi v bytě kromě vchodových skrývala malá koupelna.

Podívala jsem se na sebe do zrcadla nad umyvadlem: vlasy jsem měla z té cesty kudrnatější než obvykle, pod očima kruhy a na bradě lesklou červenou tečku nově vyrůstajícího pupínku. Nebo spíš na bradách. Moje *pořádná práce* způsobila to, že svůj obraz nenávidím. Celé roky jsem nevysvětlitelně přibývala na váze, což mě trápilo: faldy se mi objevovaly nejen na břiše, ale i na zádech, pod obličejem nebo na pažích. Vyzkoušela jsem kdejakou dietu a vyhýbala se všem potravinám, které nejnovější móda označovala za špatné, ale bez výsledku. Akné, které se mi v mládí vyhnulo obloukem, si na mně teď smlslo a obličej jsem měla celý osypaný. Snažila jsem se tím nezabývat, jenže to nebylo v mé práci dost dobře možné – ve vydavatelsví luxusního časopisu, kde každodenní jízda výtahem vyžadovala nervy z oceli, značkový

šatník nové sezony a bezstarostnost Kate Mossové. Já jsem se místo toho halila do černých beztvarých hábitů a chodila po schodech.

Povzdychla jsem si, otočila se a šla zpátky k oknu v kuchyni. I když byla zima a pršelo, doširoka jsem ho otevřela a vyklonila se do tmy.

V té jsem uviděla potemnělý a ztichlý dvůr a nad ním okna, balkony a cihlově červené střechy. Na opačné straně na to všechno shlížela věžička místního kostela ze sedmnáctého století, štíhlá a kamenná. Skrz nízkou klenbu byly vidět čtyři zelené zvony a na vršku cihlová skládačka jako jediná dekorace. Okna všech okolních bytů byla tmavá. Déšť padal do ticha.

Christobelina věž, pomyslela jsem si a vybavila si okamžik, kdy jsem o ní slyšela poprvé.

Christobel jsem potkala, když jsem přijala pozvání na dovolenou na poslední chvíli do domu kamarádky ve Francii. Christobel tam taky byla na návštěvě. Měla bílé vlasy s černým pruhem uprostřed a chřípí jejího nosu zdobil třpytivý diamant. Pro vílu kmotřičku je to dost nepravděpodobný vzhled, ale Disney si ji zkrátka nikdy nepředstavil tak drze elegantní a chytrou jako Christobel.

Zjistila jsem, že píše romány, má pět dětí a za manžela akademika z Cambridge. Vyprávěla mi, jak se do Itálie zamilovala během roku, který strávila ve Florencii jako učitelka angličtiny. Pravidelně se sem vracela a jednoho dne si tady koupila byt a zasněně mluvila o nádvoří a kostelní věži. Většinou se jí téměř každý měsíc podařilo sem na chvíli přijet – strávila tu vždy dva dny o samotě, bez dětí, co ji tahají za sukni, procházkami ulicemi a navštěvováním oblíbených kaváren s nejlepším cappuccinem a obchůdků s designovou módou a ručně vyráběnými botami. Všechno to vepsala do thrillerů odehrávajících se ve městě. Její postavy chodily v jejích šlépějích, zápletky odkrývaly temné podsvětí místa, které milovala pro jeho krásu, ale přitahovala ji jeho tajemnost. Zatím vydala tři romány a pracovala na čtvrtém.

Nedokázala jsem si představit, jak to všechno stíhá. „Já mám práci na plný úvazek a kočku a stejně si přes týden nestíhám ani umýt vlasy,“ přiznala jsem a hned první smích nás sblížil.

Když jsme jednoho parného dne ležely pod olivovníkem, Christobel navrhla, že bych mohla nějaký čas bydlet v jejím bytě ve Florencii a napsat knihu, o které jsem snila. Tehdy jsem se jen zasmála – je to sice krásný sen, ale od mé reality strašně daleko. Mám přece *pořádnou práci*, která mě drží v Londýně, a mám toho moc, než abych mohla jen tak odjet.

A pak, jen pár měsíců nato, jsem o svou *pořádnou práci* přišla a z bytu mě vyhodili. Dokonce i kočka mě opustila, jednou prostě vylezla oknem a už se nevrátila. Jako kdyby vycítila mé zoufalství, Christobel mi uprostřed jednoho zimního večera, právě když jsem seděla mezi svými krabicemi, zavolala. Pověděla jsem jí, co je nového, a ona nadšeně zatleskala. „Takže teď ti nic nebrání odjet v lednu do Florencie a psát,“ shrnula to a začala plánovat ještě dřív, než jsem souhlasila. A tak jsem konečně pochopila, že tohle je empatická nárážka od života, zhluboka jsem se nadechla, sbalila si návrh knihy a skočila z útesu. Měl sice renesanční fasádu, ale pořád to byl útes.

A tak se nějak přihodilo, že o pár měsíců později jsem se octla tady, bez zpáteční letenky, a pod její věží se dívám na její dvůr. Převalila se přese mě vlna paniky: poprvé ve svém dospělém životě jsem neměla práci, příjem ani vlastní byt. Podívala jsem se směrem k věži. Nebyla to jen tak ledajaká kostelní věž, ale věž, kde se před svými nepřáteli kdysi skrýval Michelangelo. Šla jsem si lehnout.

Druhý den mě brzy ráno probudily kostelní zvony. Vesele každých patnáct minut vyzváněly, takže zhatily mé pokusy otočit se na druhý bok a spát dál. Světlo se odráželo od bílých stěn a vysokých sešikmených stropů podepřených silnými dřevěnými trámy. Rozbolely mě

oči. Podlahu pokrývaly velké terakotové dlaždice barvy mokrého písku, drsné pod chodidly. Topení bylo celou noc zapnuté a konečně začalo přemáhat všudypřítomný chlad.

Na plotně jsem si uvařila čaj, navzdory všem moka konvičkám, rozloženým na odkapávači. Obloha za kuchyňským oknem se proměnila ze světle modré na zlatou a potom azurovou, jak se sluneční světlo posouvalo po věži dolů, rozžhavilo kříž na jejím vršku a pak řádku po řádce zaplavilo dlaždice barvy sušenek a osvítilo rýhy v jejich povrchu.

Vlevo hned vedle mě bylo okno v pravém úhlu k mému. Bylo tak blízko, že bych se do něj mohla naklonit. To musí být okno Giuseppeho, souseda-umělce, o kterém Christobel mluvila se zvláštním zaujetím. Sotva jsem ho dokázala v tmavém interiéru rozeznat, jak pochoduje po bytě oblečený v tlustém oranžovém svetru a tmavě oranžové vestě. S červenými brýlemi a zlatohnědými vlasy Giuseppe vypadal jako zapadající slunce pohupující se v šeru.

Posadila jsem se tak, abych byla k jeho oknu zády a zachovala soukromí nás obou – na seznamování jsem teď neměla náladu.

Seděla jsem a očima nasávala ten obraz tak dlouho, až byl den tak jasný a barvy tak syté, že už jsem dál sedět nevydržela. Navlékla jsem si na sebe všechno, co bylo po ruce, do kabely zastrčila notebook a vydala se dolů po kamenných schodech. Opřela jsem se do těžkých dřevěných dveří a vykročila na via di San Niccolò.

Ulice byla úzká a po obou stranách ji lemovaly vysoké budovy – béžové, krémové, hořčičně a kurkumově žluté –, linka střech byla křivá jak úsměv bezzubého muže, který se šoural kolem. Všechny budovy byly renesanční, stejně jako můj dům. Střechy s okapy přechnívaly nad chodník, lahvově zelené okenice byly otevřené slunnému dni, šňůry na prádlo natažené mezi okny. Naproti byla pekárna s okny zamlženými vlhkostí. U vchodových

dveří drhla malá podsaditá žena v zástěře širokým kartáčem schod, černé vlasy měla stažené pod bílou čepicí. Okolo prošly dvě do sebe zavěšené starší dámy. Jedna měla blond vlasy stylově natupírované, zatímco lesklé zrzavé kudrlinky její menší kamarádky byly vyčesané nahoru. Dohromady jim bylo tak sto padesát let, ale byly nalíčené a hezky oblečené a na dlažebních kostkách cvakaly jejich nízké podpatky. Za sebou táhly nákupní tašky na kolečkách, které jim s rachotem poskakovaly v patách. Zastavily se, aby pozdravily tu drhnoucí ženu, která s námahou vstala, aby si s nimi popovídala a otevřela jim dveře do pekárny plné páry, a mezitím kolem bzučely mopedy a lidé na sebe pokřikovali cestou do kavárny na rohu ulice. Vydala jsem se za nimi.

Z Café Rifrullo chraplavě řvalo italské rádio a v televizi s plochou obrazovkou na stěně poblikávaly popové videoklipy. Narazila jsem do stěny hluku a lidského tepla. Lidé pokřikovali své objednávky a řada těl postupovala dopředu, kde na baru přistávaly malé černé kávy. Ty si osladili, dvakrát zamíchali, hodili do sebe a ustoupili stranou, aby mohli přijít další a opakovat to samé. Za barem se rychle pohybovali tři baristé, které měl na povel urostlý černovlasý muž s knírkem dominující baru se stejnou autoritou jako Pavarotti La Scale a při přípravě kávy prozpěvoval kousky árií. Když jsem se konečně posunula dopředu, zastavil se Pavarotti z Rifrullo přede mnou. Díval se mi do očí a u toho zpíval „*La donna è mobile*“. Nesměle jsem si řekla o cappuccino a optimisticky ukázala na croissant. Pavarotti se srdečně zasmál a já jsem si připadala jako husa.

Vzala jsem si svou snídani ven a všichni v kavárně na mě zírali. Z jejich pohledů jsem byla celá nesvá, ale stejně jsem vyšla do chladného lednového rána, protože mě poháněla typicky anglická potřeba nasávat sluneční paprsky při každé příležitosti, a mírně roztřesená jsem se usadila na lavičku, abych nastavila obličej slunci. Naproti postranním dveřím kavárny Rifrullo byla pizzerie,

malinká vinárna a elegantně vyhlížející lahůdkářství. Nad nimi pak další byty v *palazzech* kořenitých zemitých barev, dvě patra oken s křídly otevřených okenic. Tahle krátká ulička vedla doleva na malé náměstí, kde byla v anarchistických úhlech zaparkovaná auta a mezi nimi vmáčkнутé mopedy, na protější straně bylo uzavřené zdí se střílnami a skrz opotřebované dlaždice prorůstala tráva. Do téhle neporušené části středověkých městských hradeb se zařezával velký otevřený oblouk městské brány San Miniato. Měla stejně uklidňující pískovou barvu jako moje věž a její oprýskané průčelí chránilo město už po staletí.

Usrkávala jsem cappuccino a vychutnávala si dokonalou kombinaci hořké kávy a krémově napěněného mléka. Když jsem byla malá, jedna moje oblíbená teta mě občas vyzvedla ze školy a vzala mě do sofistikované kavárny v Teheránu – plné intelektuálů zahalených v cigaretovém kouři – na ledovou kávu, což byl mix kávy, mléka a vanilkové zmrzliny podávaný ve vysoké sklenici dávno před tím, než se frappuccino stalo marketingovým hitem. Od té doby jsem na kávě závislá a teď jsem se musela usmívat při představě, že tady už nikdy nebudu muset vypít jediný špatný šálek.

Po kávě jsem pokračovala ulicí via San Niccolò, zahнула za roh a objevila čisté průčelí kostela s věží, středobodem mého výhledu z kuchyně, schovanou někde vzadu a z mého místa právě teď neviditelnou. Položila jsem dlaně na velké kruhové kliky ohmatané tisícovkami rukou a zatlačila do těžkých dřevěných dveří tak, jak to musel kdysi udělat Michelangelo, když hledal místo k úkrytu. I já jsem utekla, jako bych si zavázala své věci do uzlíčku přes rameno.

Zklamalo mě, že chladný interiér byl holý, nikde ani freska. Sedla jsem si do lavice a melancholicky přemítala nad svou pokaženou kariérou. A taky jsem si dovolila vzpomenout si na muže, jehož láska na chvilku rozsvítila temné kouty osamění v mém zvláště prázdném životě.

Snažila jsem se ten příval vzpomínek zastavit. Byl to už rok a půl, ale pořád mě pronásledoval způsob, jak Nader náš vztah ukončil: po Skypu mi řekl, že jsem pro něj moc dobrá, že mě miluje až příliš – zdůvodnění, které jsem, asi ne překvapivě, nedokázala pochopit. A pár týdnů nato e-mail, jehož slova se mi vypálila do mysli. Chtěl mi osobně sdělit, že si bude brát svou bývalou. Znovu se mi rozhořely tváře, vztekem, sebelítostí. Miloval mě tolik, že si vzal někoho jiného... Bylo by to k smíchu, kdyby to nebylo tak smutné. Kdyby se to nestalo mně.

Do lavice vedle mě se štrachal nějaký starý muž páchnoucí cigaretami a močí. Otřela jsem si slzy a odešla.

Ještě před pěti lety mi svět ležel u nohou. Ve dvaařiceti jsem získala práci snů jako redaktorka „lesklého“ časopisu. Dostala jsem na starost vlastní oddělení, rozjela další projekty a do roka byly z jednoho časopisu tři.

Mým původním snem ale bylo psát. Po dvacítce jsem pracovala pro vydavatele průvodců a kombinovala jsem psaní a cestování. Bavila jsem se po celém světě a odmítala bezpečí, ke kterému se mě snažili dovést rodiče – žádný manžel, žádná hypotéka, žádná vizitka. Jen spousta nevhodných kluků a razítek v pase. A potom přišlo nové tisíciletí, bylo mi třicet a ozval se život. Po zvlášť těžkém rozchodu jsem byla v úzkých, bez bytu a bez peněz a potřebovala jsem trochu stability, abych se z toho dostala a začala znovu. Přilákalo mě bezpečí práce v časopise a dostala jsem *pořádnou práci*. Rodiče se netajili tím, jak se jim ulevilo. Konečně jsem dospěla, konečně se usadím, slyšela jsem jejich myšlenky. Hypotéka a manžel jsou jen otázkou času.

První dva rychlé a zběsilé roky byly náročné, ale osvěžující. Nevadila mi dlouhá pracovní doba, jednání u snídaň, práce do večera, víkendové brainstormingy – zaměstnávalo mě to a hodně jsem se učila. A potom, jednou večer v restauraci, po dni plném náročných personálních rozhodnutí, se mě číšník zeptal, jestli si dám perlivou

nebo neperlivou vodu, a můj mozek vypověděl službu. Zírala jsem na něj a k údivu ostatních jsem se rozplakala.

Možná to je novodobá metla lidstva, ale já jsem vlastně nevěděla nic o stresu a jeho dlouhodobých dopadech, kromě vychloubačného naříkání ze všech stran naší budovy, jak jsou všichni „v hrozném stresu“. Stres byl přece nezbytným palivem a olejem v soukolí termínů a produkce časopisů, neodmyslitelný vedlejší produkt naší upachtěné tvořivosti.

A jak tu stres jednou byl, převzal úplnou kontrolu. Můj život se proměnil v bouři, kterou jsem se každý den probíjela. Bylo čím dál těžší ignorovat přibývajících kila i vyskakující pupínky. Po dvou letech v práci, pár měsíců po tom, co do mého oddělení přišla nová vedoucí, jsem byla posetá akné. Už tak jsem bojovala každodenní bitvu s oblečením, které mě škrtilo a táhlo, ale s takovou pleť jsem stěží dokázala čelit i běžným věcem. Postupem času mě přemohl pocit prázdnoty, a když jsem nemusela řešit urgentní záležitosti, hlavu jsem měla jako v mlze.

Myslela jsem si, že jsem jen unavená. Jenže první ráno dovolené v exotickém resortu na Maledivách, což byla jedna z pracovních výhod, jsem nedokázala vstát z postele. Probudila jsem se s bezdůvodným pláčem, vyčerpaná prázdnotou, přes kterou jsem neviděla, jak přežít den – i když mě čekalo jen slunce a moře – a už vůbec ne celý život, který se přede mnou rozprostíral.

Vyhoření. Ležela jsem v té obrovské posteli s měkkými prostěradly z egyptské bavlny a přemýšlela, jak příhodné je to označení. Opravdu jsem si připadala vyhořelá: vyhasla ve mně veškerá radost, z energie zbyly jen žhavé uhlíky a veškerý zájem o sebe, svět a ostatní byl jen hromádkou popela.

Nepřidávalo mi ani to, že jsem neměla partnera a moje postava neodpovídala vyzábělým proporcím, které časopisy jako ten můj oslavovaly – sama jsem se stala obětí hluboké nespokojenosti se skutečnými těly, kterou časopisy tak bezostyšně podporují fotkami nemožně hubených

mladých holek, jejichž dospívající těla a mladistvá pokožka jsou retušovány k nedosažitelné dokonalosti, kterou se ubíjíme. Ta ironie mi neunikla.

Ale jedna věc byla zvláštní: nepřejídala jsem se. Nepila jsem na každé recepci a večírku litry šampaňského, ani jsem se pozdě v noci na gauči necpala čokoládou. U výživových poradců a odborníků jsem byla jako doma. Cvičila jsem tu nejzpocenější jógu. Našla jsem si léčitelku a experimentovala jsem se stravou podle alergií a potravinových intolerancí, které mi diagnostikovala. Přestala jsem kouřit a pít a jíst maso. Nosila jsem si s sebou krabičku vitaminů a minerálů, lahvičky Bachových květových esencí a miniaturní zásobníky s homeopatiky. Lednici v kanceláři jsem naplnila jogurty z ovčího mléka, což byla moje obvyklá snídaně u pracovního stolu. Dělala jsem všechno, co mi odborníci poradili, držela jsem se všech módních rad o zdraví a jídle.

Ale váha šla pořád nahoru.

A jednou, uprostřed toho všeho, mi jeden z mých přátel opačného pohlaví bez obalu sdělil, že při hledání protějšku musím snížit svůj standard na „svou úroveň přitažlivosti“, a pohledem upřeným na mé břicho mi naznačil, jak hluboko jsem klesla. Ten večer mi tekly horké rozzlobené slzy a nenáviděla jsem se za to, že se mě tolik dotklo, co řekl.

Tlak v práci se stupňoval. Zisku mého oddělení ve druhém roce si všimlo vedení. Zavolali si mě do sedmého patra – patra ředitelů. Potřebujeme přivést někoho, kdo přitáhne pozornost a společnosti přinese ještě větší zisky, sdělil mi generální. Byla jsem nadšená. Nově jmenovaná vedoucí se svými jehlovými podpatky a kontakty všude možně byla žena, kterou jsem obdivovala a chtěla jsem se od ní učit. Moje radost ale nevydržela. Ta, která mi měla být vzorem, zasévala semínka konfliktů a rozporů tak obratně, že mi chvíli trvalo, než mi to došlo. Strategie rozdělit a dobýt – ostatní redaktoři v budově mě varovali, že se to dá předpokládat – měla za sebou už hodně tako-

vých úspěchů. Ale ukázalo se, že já jsem na tyhle hry moc naivní. A tak jsem během let pomalu neoficiálně ztrácela svou pozici tak dlouho, až jsem nakonec přijala výpověď pro nadbytečnost a odstupné, které mi nabídla.

Na den, kdy jsem odešla, si vzpomínám úplně jasně. Jak mi nakonec, když jsem naposledy vycházela ze dveří budovy – budovy, do které jsem pravidelně vstupovala od svých devatenácti let, což byl nejdelší vztah v mém životě –, přišlo naprosto směšné, že teď mám dostávat zaplacení za to, abych už do práce nechodila. Tenhle život, takhle práce, která se zdála být tak důležitá, můj *raison d'être*, jako by najednou nebyly vůbec ničím. Když na to přišlo, můj život se dal vlastně odložit překvapivě snadno.

Netušila jsem, jak dlouho mi odstupné vydrží. Bez úspor a se štosem kreditek, které bylo potřeba splácet, jsem se (podle mé matky nezodpovědně) rozhodla použít peníze na cestu do Florencie, místo abych je použila na splacení dluhů a začala od začátku v nové práci. Spočítala jsem si, že mi vydrží několik měsíců, když budu opatrná, možná celý rok, když budu hodně skromná. Bude to těžké – normálně se mi peníze vždycky rozkutálely ještě před koncem měsíce, protože nejdřív jsem je utrácela za značkové oblečení, které moje práce vyžadovala, a potom za drahé výživové plány, osobní trenéry a schůzky s experty na zdraví. Do Florencie jsem nejela s žádným pevně daným plánem. S Christobel jsme se dohodly, že zůstanu přes zimu a pak se uvidí. Koupila jsem si notýsek, do kterého jsem se chystala pečlivě zapisovat každou útratu, a byla jsem odhodlaná naučit se během svého pobytu šetřit. Ale zmítaly mnou vztek a hořkost spolu s pocitem porážky a sebelítosti, protože mi nějaký hlas v hlavě neustále našeptával, že jsem zatím nic nedokázala a spisovatelkou se mi taky nepodaří stát.

Ponte alle Grazie, most Grácií, se svým jménem vysmíval vlastní obyčejnosti. Byl jednoduchý a nezdobený, s pěti betonovými oblouky vzdorujícími oslnivé nádheře

Ponte Vecchia o kousek výš proti proudu. V otevřených obloucích uprostřed bylo vidět turisty, v horní části se ve světle leskla malá okna chodby Corridoio Vasariano. Při bombardování během druhé světové války vydal sám Hitler rozkaz „starý most“ nezničit.

Šla jsem stejnou cestou, kterou jsem včera večer přijela taxíkem, a snažila jsem se zorientovat. Přes most a po silnici s tak úzkými chodníky, že pokaždé, když se kolem prohnal autobus, musela jsem se prudce nadechnout, abych nepřišla o žebro. Zdi budov tyčících se nade mnou tvořily veliké šedé kamenné desky, místy odhalené opadanou omítkou. Veliké obloukové vchody vedly do obchodů s vybledlými dřevěnými podlahami, nablýskanými vitrínami a dovedně naaranžovaným oblečením, některé byly doplněné starými vystupujícími železnými mřížemi.

Došla jsem na náměstí Piazza Santa Croce, které bylo v denním světle úplně stejně skvostné. Jak jsem stála uprostřed *piazza* zalité sluncem pod oblohou, kterou by klidně mohl namalovat Tiepolo, plné kaluží od deště z předešlého večera odrážejících mraky, zaslechla jsem poletavé tóny akordeonu. Mou depresí se prodrál nový pocit: téměř neodolatelná touha tančit. Roztočit se v tomhle obřím prostoru, dělat piruety jako Gene Kelly až k Dantemu na druhém konci, zatahat ho za nos a zasmát se do jeho nabručené tváře.

Před několika lety jsem během romantického víkendu v Benátkách, kam mě vzal můj bývalý přítel, byla tou nádherou tak dojatá, až mi tekly slzy. On si ten víkend asi takhle nepředstavoval, ale mě to překrásné město přemohlo natolik, že jsem vzlykala prakticky při každém novém objevu: umění, architektury, Velkého kanálu s gondoliéry, kontrastu rozlehlých náměstí s malými klidnými mosty plížícími se přes tajné kanály. Christobel mě předem varovala před Stendhalovým syndromem, což je stav postihující návštěvníky Florencie, kteří z přemíry krásy až onemocní, takže jsem si na cestu přibalila hodně kapesníků.

A přesto, navzdory majestátnosti Piazzzy Santa Croce, detailům Ponte Vecchia, světlu odrážejícímu se od budov, a dokonce navzdory zlomenému srdci a poražené duši, jsem necítila potřebu uronit ani slzičku. A to ani, když mě moje procházka dovedla doprostřed náměstí Piazza del Duomo, kde mi znovu spadla brada při pohledu na zdobenou budovu veliké katedrály. Za průčelím se zvedala obří terakotová kupole – Brunelleschiho div – a celá budova byla tak rozměrná, že zastínila celou *piazzu*. Katedrála se zdála být obklopená následky vlastní slávy: muži se stojany kreslící karikatury, kočáry tažené koňmi čekající na zákazníky, koně poklepávající podkovami o zem, skupiny turistů následující průvodce s vlaječkami. Turisté se hemžili všude okolo jako liliputáni kolem Gulivera, ale Duomo, temperamentní a absurdně rozlehlý, se odmítal sehnout.

Odtud mě hluk přivedl na venkovní tržiště Sant' Ambrogio. Prošla jsem opuštěnými postranními uličkami, pak jsem zabočila kolem šedivého rohu a před očima se mi otevřel celý výjev. Tržiště bylo obklíčené zaparkovanými dodávkami a skútry, mezi nimiž se proplétali chodci, někteří mířili na tržiště a jiní pryč, s taškami, z nichž vykukovaly květiny a zelené listy. Stánky uprostřed s duhově barevným zbožím lemovaly vnitřní halu tržnice – velkými otevřenými dveřmi jsem viděla, že se u nich prodávají sýry, salámy a šunky, chleba a sušené zboží. Venku bylo pod střechou z vlnitého plechu vyskládané ovoce a zelenina, uvnitř stály natěsnané pytle se sušenými fazolemi a cizrnou, svazky oregana, podél zdí balíčky sušených chilli papriček a bylinek, na regálech byly vyložené řady sušených a čerstvých těstovin.

Připadala jsem si jako v nějaké přibarvené filmové scéně.

Kličkovala jsem venkovním tržištěm a při tom zakopávala o malé psíky a nákupní tašky s kolečky. Sledovala jsem ženy, jak dlouze debatují s prodejci. Zastavila jsem se u stánku s ovocem a zeleninou, v jehož zadní části

visely jako závěs provazy chilli papriček a nápis: *peperoncino – viagra naturale!* Bodrý muž se kšticí šedých vlasů a kulatými červenými tvářemi si všiml mého úsměvu a přišel ke mně. Přes uši měl nataženou černou čepici s bambulí, ruce v rukavicích si třel o sebe a prohlížel si mě zvědavýma očima. Když jsem se natáhla, abych se dotkla buclatého červeného rajčete se žebrovanými a vymodelovanými částmi, které jako by někdo vyřezal, vykřikl „oooooooo“ hlasem, který by se mohl nést přes hory. Stáhla jsem se, jako by mě něco štíplo. Oslovil mě rychlou italštinou a vysvětloval, že na zboží nemám sahat. Místo toho vzal hnědý papírový sáček a vložil do něj pár velkých žebrovaných rajčat, hrst kadeřavého salátu, tmavě zelenou cuketu, malý svazek špičatých mrkví s dlouhými hustými stonky, úplně bílou kulatou cibuli a paličku česneku. Aby se neřeklo, přihodil ještě svazek bazalky s velkými listy. Komunikovali jsme rukama, já jsem zaplatila, on se usmál, plácl se do hrudi a prohlásil: „*Mi chiamo Antonio!*“ Podal mi ruku v černé rukavici. Potrásla jsem jí, představila se a zarazilo mě, že jeho rukavice je z kašmíru.

„*Piacere, Kamin,*“ vypadal pobaveně. „*Allora ci vediamo domani!*“

Zastavila jsem se u malé kavárny na rohu s venkovními stolky ozdobenými žlutými chryzantémami. Na strážní tu stál muž ve středních letech, který navzdory elegantní modré košili a tmavomodré zástěře kolem pasu vypadal jako sádrový trpaslík. Pozdravil mě anglicky, otevřel dřevěné dveře a pozval mě dovnitř. Interiér byl stejně krásný, obložený dřevem, se zarámovanými inzeráty ze 30. let zavěšenými na stěnách v barvě pryskyřičníku. Plyšová divadelní sedadla namísto židlí a v přední části i po stranách kavárny místo oken další skleněné dveře v dřevěném rámu s patinou a s oprýskaným pozlaceným kováním. Strop tvořila síť vyřezávaných dřevěných čtverců, každý zdobený proužkem zlaté, modré a červené barvy. Přátelský trpaslík se ujal výkladu: „Je to, jak vy říkáte, ro-

mánské, ze třináctého století! Všechna okna pocházejí ze starých sídel po celém Toskánsku.“

Potom mě vzal trpaslík za ruku a hluboce se k ní uklo-nil se slovy: „Jmenuju se Isidoro.“ Mávnutím ruky obsáhl prostor kolem sebe: „A tohle Caffè Cibreo, nejkrásněj-ší kavárna ve Florencii. Támhle,“ ukázal pak na restau-raci šikmo přes silnici, „je Cibreo slavná restaurace. A támhle,“ mířil ukazováčkem na velký vchod přes další ulici, „je Teatro del Sale, klub a divadlo. My všichni jed-na rodina!“

Jeho nadšení bylo nakažlivé. Představila jsem se a po-žádala ho o cappuccino s sebou. Nechápavě se na mě podíval.

„Ehm,“ zapátrala jsem ve slovníku, který jsem měla v kabelce, „*per portare via?*“

Ted' stál za malým zaobleným barem, kterému domi-noval obří kávovar Gaggia na jednom konci a na dru-hém skleněná vitrína s rohlíčky, pizzovými jednohub-kami, croissanty s polevou a koláči. Dřevěné regály za Isidorem byly zaplněné láhvemi s alkoholem a řadou stříbrných šejkrů. Vypadal zmateně. „Ale proč? Nemáte doma moka?“

Vysvětlila jsem Isidorovi, že si chci kávu vypít cestou domů do San Niccolò.

Chvíli se na mě díval a potom se začal smát. „*Ma no!*“ vykřikl a utíral si slzy. „Ale proč ten spěch?“ Pokrčila jsem rameny. A on pokračoval: „A kde je radost? Jak vy-chutnáte cappuccino? *Dai,*“ ukázal ke stolu u předních oken, „sedněte a já vám přinesu. *Così,* můžete vychut-nat.“

Poslechla jsem a kávovar Gaggia ožil bubláním. Ra-dost – nový koncept v mé dospělé kariéře pití kávy. Vy-bavila jsem si Londýn a ty nepřírozeně vysoké papírové kelímky odporné kávy, které jsem s sebou všude nosi-la. Dnes ráno jsem nezahlédla nikoho s papírovým ke-límkem. Přemýšlela jsem, jak je to možné, v zemi kávy. Ale neviděla jsem vlastně ani žádné kavárenské řetězce.

Florencie – alespoň ty části, které jsem zatím objevila – se zdála být šťastně oddělená od ostatních moderních měst a jejich globálních doplňků.

Isidoro mi přinesl pěnovou směs a hrdě prohlásil: „Já dělám nejlepší cappuccino ve Firenze! Ochutnejte, uvidíte!“ Měl pravdu. Nebylo příliš horké, ale ani vlažné, přitom husté a krémové. „Používáme nejlepší mléko v Toskánsku. Dobrý krávy!“ vysvětlil, zůstal stát u mě a zeptal se, odkud jsem. Nadšeně spráskl ruce, když jsem mu to řekla. „Ah! *Londra, che bella!* Jednou jsem byl, kráááása!“ Potom se jeho výraz proměnil v lítost. „Ale zelenina – bez chuti!“ litoval mě se svěšenou hlavou. Potom se rozveselil, když viděl mou tašku s nákupem: „Ale teď ochutnáte POŘÁDNOU zeleninu!“ Co může být na zelenině tak úžasného? říkala jsem si. Rajče je přece jen rajče.

Protože se vyptával dál, pověděla jsem mu o tom, že chci napsat knihu, načež tiše hvízdł. „*Brava!*“ nechal se slyšet a zatleskal. „Nejen krásná, taky inteligentní!“ vykřikl. „Zůstaňte a budete *Fiorentina!* Budete naše rodina!“

Podívala jsem se z okna na všechny ty lidi a mopedy na rohu. A uprostřed té vřavy se u mopedu zastavila žena vyhlížející jako Gina Lollobrigida zamlada, sklonila se, aby si v zrcátku zkontrolovala rtěnku a prstem si uhladila obočí. Zvedla oči a všimla si, že se na ni dívám, mrkla na mě a chůzí modelky pokračovala v cestě. Usmála jsem se. Možná, že bych mohla zůstat a stát se součástí téhle zvláštní rodiny přidrhlých elegantních Florentánů.

Pospíchala jsem domů, protože mě poháněl Antoniův výstup a Isidorovo nadšení pro italskou zeleninu, a moje ranní deprese byla ta tam. Nemohla jsem se dočkat, až si uvařím oběd. Jediná další zastávka byla pekárna naproti: *forno*, podle Christobel rodinná firma mnoha generací. Za pultem stála veselá dívka, které zpod bílé čepice vykukovaly blondaté kudrlinky. Regály za ní byly plné čerstvě upečeného chleba – malé oválné bochní-

ky, velké oválné bochníky, podlouhlé bochníky, hnědé bochníky se semínky v popraskané kůrce, kulaté rohlíčky a hranaté bulky poprášené moukou. Ve vitríně byly velké čtvercové pizzy nakrájené na plátky a krajíce vysokého plochého chleba lesknoucího se olejem, se solnou krustou – *schacciata*, taková toskánská focaccia, která, jak jsem zjistila po ochutnání malého rožku, byla vynikající, křupavá a těstovitá a zároveň dost olejnatá a slaná. S objednáváním jsem měla potíže, ale dívka stejně nějak zvládla zjistit, jak se jmenuju a odkud jsem, a já jsem se zase dozvěděla, že ona je nejmladší pekařova dcera a jmenuje se Monica. A to všechno přesto, že ani jedna z nás nemluvila jazykem té druhé. Nikdy jsem za jediný den neposkytla tolika lidem tolik informací o sobě, aniž bych vyslovila souvislou větu. Monica mi dala malý bochník, který jsem si odnesla nahoru v papírovém sáčku, a cestou jsem se párkrát zastavila, abych popadla dech.

Nemohla jsem si vzpomenout, kdy naposledy jsem neměla zeleninu a chleba zabalené v polystyrénu a igelitu. Všechno jsem vyskládala do dřezu a pořádně omyla. Protože jsem nikdy nebyla nijak skvělá kuchařka, vlastně vůbec žádná kuchařka, udělala jsem si jen obyčejný sendvič z opečeného chleba – bruschettu, což mi zábavnou pantomimou poradil Antonio. Vůně rajčat byla tak omamná, že jsem je rychle nakrájela na kulaté plátky a položila na topinku. Pokapala jsem je trochou olivového oleje, posypala natrhanými lístky bazalky a špetkou mořské soli.

Při prvním kousnutí mi v puse explodovalo slunce, rajská dužina chutnala díky soli naprosto božsky. Olej byl štiplavý a bazalka lehce trpká. Každé sousto bylo tak plné chuti, že jsem musela vzdychat. Nahlas. Cpala jsem se krající chleba a olivový olej mi stékal po bradě.

Myslela jsem na Írán, kde jsme po škole dostávali tmavě červená rajčata ke svačině, drželi jsme je v jedné ruce, ve druhé slánku, a lačně jsme se do nich zakusovali, do té sladké chuti. Tahle italská rajčata mě vrátila o třicet

let zpátky a udělala mi radost. Nakonec tedy rajče není jen rajče, pomyslela jsem si.

Uplynulo několik dní. Byla jsem zpátky u stolu v kuchyni, který byl zároveň mým pracovištěm. Zírala jsem na dokument na obrazovce svého notebooku, který se mi vysmíval svou prázdnotou. Vrtěla jsem se na židli, doulbala jsem si nehty a okusovala kůžičku. V bytě nebyl internet, což bylo nepříjemné procitnutí. Otřes z toho, že nemůžu surfovat po netu, byl přímo seizmický. Žádné čtení e-mailů, žádné klikání na facebooku, žádné fotky miminek spolužaček ze základky, žádné politické debaty, které je třeba komentovat.

Místo toho jsem byla konfrontovaná s knihou, o které jsem roky mluvila. A ne jen tak nějakou knihou, ale příběhem mé země, mého dětství, mého Íránu, odkud jsem jako malá s rodiči utekla v násilné době revoluce. Po téměř dvaceti letech, co jsem byla pryč, když jsem se po dvacítce začala do Íránu vracet, zasypávala jsem přátele tolika historkami o svých příbuzných a příběhy z dějin mé země, že mě prosili, abych to všechno sepsala, místo abych jim neustále zamotávala hlavu těmi tisíci postav, které tvoří mou širokou rodinu.

Jenže po těch letech, kdy jsem neměla čas ani přemýšlet, byl šok z toho, že nemám na práci nic jiného než psaní, ochromující. Upřeně jsem se dívala z okna, ale nebylo na co: v okně naproti seděla u televize stará paní, dvůr byl opuštěný, přes město se ke mně nesla jen vůně kouře z hořícího dřeva. Ve svém nitru jsem slyšela vábení starých známých: únavy a deprese. Jejich naléhání bylo tak vytrvalé, že jsem se ho nedokázala zbavit, ať jsem dělala cokoli, ani po několika nocích spánku tak dlouhého, že jsem se cítila jako náměšičná sestra Šípkové Růženky.

Co tady dělám, v téhle zemi, cizinka, která nemluví místním jazykem a nikdo ji nemá rád? Další chyba, pomyslela jsem si a oči se mi začaly zalévat slzami. Máma měla pravdu, když říkala, že jsem nezodpovědná.

Přinutila jsem se vstát, odejít od prázdného dokumentu a ven ze dveří, do ulic Florencie, hmatatelných a skutečných. Šla jsem bez mapy, protože se radši toulám a až potom zjišťuju, kde jsem vlastně byla. Místo abych se celý den dívala na obrazovku, věnovala jsem pozornost tomu, co bylo kolem mě. Můj mobil se ve Florencii nemohl připojit k síti, takže jsem svůj pohyb nijak digitálně nemonitorovala. Brzy mi to přišlo osvobuzující: neustále přítomná věž Palazza Vecchia byla orientačním bodem, a kdykoliv jsem byla ve městě, věděla jsem, že řeka a moje čtvrť jsou hned za ní, že terasovité kopce Oltrarna tvoří kulisu mého domova. A pak se na některé z křižovatek ve městě moje věž vždycky vynořila. S vědomím, že mám tyhle spolehlivé záchytné body, bylo snadné se uvolnit.

K mému překvapení a bez ohledu na mou britskou rezervovanost a londýnský zvyk nedívat se nikomu do očí bylo nemožné zůstat v San Niccolò anonymní. Už po pár dnech od mého příjezdu na mě lidé volali „*ciao*“ a vesele mávali, když jsem procházela okolo. A já jsem jejich pozdravy opětovala – jen hrůza z toho, že bych byla nezdvořilá, přebýjela hrůzu z konverzace na ulici – a netrvalo dlouho a znala jsem své sousedy ze San Niccolò jménem. Byla tady zrzavá Cristy. Měla malý obchod s elektrem a byla to dáma ve středních letech, obvykle obklopená propletencem pohádkových světél, žárovek a krabic s malými pojistkami. Vždycky, když jsem procházela kolem jejího obchodu, mi klopotnou angličtinou tvrdila, jak jsem okouzlující.

„*Bella!*“ volala a rukama mě hladila po tváři. „Taková hezká, taková milá, ten úsměv! Ó, ano, *brava!*“ a poskakovala u toho, až se z toho nadšení pro mou osobu málem klaněla.

Naproti obchodu Cristy bylo malé klenotnictví, které vedl další Giuseppe, naprostý opak mého souseda, větrem ošlehaný hipík neurčitěho věku s dlouhými bezbarvými vlasy volně svázanými do culíku. Byl dost

malý a dost baculatý, chodil v černém a balil si cigarety a voříšek u jeho nohou na mě poštěkával, když jsem šla kolem. Představil mi svou partnerku, malou ženu se špinavými blond vlasy, která mi připomínala trochu sešlou Tildu Swintonovou, kdyby ovšem Swintonová byla o třicet centimetrů menší, kouřila asi tak třicet let sto dvacet červených marlborek denně a nepečovala o své zuby.

Byly tady ty dvě čilé starší dámy, které jsem viděla první den. Hlídkovaly na ulici, paže propletené, chodily po celé čtvrti San Niccolò, navštěvovaly *forno*, potom zelináře, řezníka, až došly do Rifrullo, kde si daly cappuccino. Svou vznešenou rutinu dodržovaly každý den, pokyvovaly na mě, s vlasy pečlivě vyčesanými, tvářemi vždy napudrovanými a rty namalovanými.

Nepodařilo se mi uniknout tomu starému muži, který se ke mně připojil první den v kostele. Často jsem ho vídala na ulici a on se na mě vždycky usmíval s takovým očekáváním, že jsem se jednou zastavila a nechala se vtáhnout do rozhovoru. Sípavě se mnou mluvil překvapivě dobrou angličtinou a mně ho začalo být líto. Jmenoval se Roberto, a když jsme odbyli bédování nad anglickou zeleninou bez chuti, položil mi ruku na paži a upřeně se na mě zadíval. „A kvůli komu jste vy tak smutná?“ zeptal se, což mě zaskočilo. Nadechovala jsem se k anglické rezervovanosti, kterou jsem celý svůj dospělý život používala jako ochranný štít, ale pak jsem se podívala na jeho artritické prsty, co mě držely za rukáv, a srdce mi změklo. Oči mi zalily slzy a všechna moje obrana padla.

Tak dlouho jsem s tím vším bojovala – termíny, stres, kariérní debakl a nakonec boj o Naderovu lásku – a už jsem byla vyčerpaná. Odevzdala jsem se, nechala jsem starého Roberta, aby mi stiskl paži, dovolila jsem mu, aby mě svým zvláštním způsobem utěšil. „No jo,“ promluvil tiše. „Nevadí, zapomeňte na něj. Teď jste ve Florencii!“ Mile se na mě usmál a odhalil při tom žluté zuby. Přes slzy jsem mu úsměv oplatila. „Jste krás-

ná žena a měla byste být na krásném místě. Zůstaňte tady a uvidíte, že díky téhle kráse se budete cítit líp!“

To setkání mi přišlo zvláště dojemné.

Jednoho večera jsem se vydala hledat internetovou kavárnu – ačkoliv se v bytě neočekávaně objevilo připojení na Wi-Fi zadarmo, úderem šesté večer se nekompromisně vypínalo. Nejdřív jsem zkusila Rifrullo, ale to se po setmění proměnilo z živé sousedské kavárny na jeden z nejvíc trendy barů ve Florencii. Pavarottiho vystřídali chlapci s nagelovanými vlasy, světla byla ztlumená a duněla tu hudba. Dovnitř i ven se valil zástup mladých krásných Florentanů a vypadalo to, že navzdory nevlídnému počasí všichni Italové kouří. Dívky s dlouhými vlasy, které jim padaly po zádech jak vodopády, vyspělá těla nasoukaná do obepnutých džínů, kluci s číry a hustým obočím v kožených bundách a úzkých džínách. Vypadali jako něco mezi hipstery a postavami od Felliniho, krásní, svůdní a hlasití. Sem se svým notebookem nezapadnu.

Šla jsem dál naproti přes řeku na náměstí Piazza Demidoff, široké, s parčíkem uprostřed, kde elegantně oblečení místní venčili psy. Na druhém konci náměstí jsem uviděla malý bar s velkou cedulí hlásající internet zdarma. Jmenoval se High Bar, byl malý a útulný, v zadní místnosti vybavený dřevěnými boxy. Vešla jsem dovnitř. Žádná dunivá hudba se tu neozývala, jen písničky, které jsem si okamžitě začala tiše prozpěvovat. Barman byl malý drobný muž s tmavě blond vlasy a zelenýma očima, se zástěrou uvázanou kolem hubených boků. Usmál se.

„*Salve*,“ uvítal mě a já jsem zopakovala to samé, starý pozdrav, nejzdvořilejší způsob, jak oslovit někoho cizího. Jako znalkyně všech Asterixových dobrodružství jsem se musela zarazit, abych nezvedla ruku na znamení římského pozdravu.

High Bar byl plný staromódních barových cedulí a oprýskaných starodávných zrcadel a nebyla tu ani

noha. Venku drobně pršelo a já jsem vmáčknutá v boxu pomalu upíjela minerálku a skypovala s přáteli za doprovodu soundtracku z osmdesátých let.

Trávila jsem tam většinu večerů. Jednou jsme se s barmanem oba přistihli, jak si zpíváme „Last Christmas“.

„Myslím, že jsme asi tak stejně staří,“ odvážíla jsem se pak. „Pouštíte hudbu, se kterou jsem vyrůstala.“

„Ano, *bella*,“ odpověděl číšník. „To jsme. Vy jste se narodila osmnáctého září, jen dva týdny po mně...“

Vylekaně jsem se na něj podívala. „Jak to víte?“

„Protože, Kamin Mohammadi, narozená v Íránu, občanko Spojeného království, pokaždé když sem přijdete na internet, musím to zapsat do téhle knihy,“ vytáhl sešit A4, kde byla vyplněná data a časy. „Protiteroristické zákony. Takže když přijdete, musím si opsat údaje z vašeho pasu, které jste mi dala, když jste přišla poprvé, a pak zapsat, jak dlouho jste byla online.“

„To je hrozný!“ vykřikla jsem. „To je mi líto, to musí být nuda.“

„No, aspoň mám co dělat,“ připustil otráveně a rozhlédl se po prázdném baru.

„Takže jsme dvojčata?“ usmála jsem se, protože se mi začínal líbit.

„*Bella*, já jsem samozřejmě MNOHEM mladší než vy!“ zazářil.

„O kolik?“ zajímalo mě.

„O celý rok. A vy víte moc dobře, *cara*, že v našem věku se počítá každý den, každá vteřina!“

Rozhodla jsem se, že se mi ten muž zamlouvá.

Tohle byl Luigo. Řekl mi, že jeho skutečné jméno je Luigi, ale přezdívkou, kterou si přivezl po deseti letech z Londýna, mu už zůstala. Zasypal mě vyprávěním o svých dobrodružstvích v Londýně, doupatech, ve kterých bydlel, zábavě, co si užil v gay klubech, restauracích, kde pracoval, jak se nemohl přenést přes hnusné anglické jídlo, jak se jeho matka, která neumí anglicky, ztratila, když za ním přijela na návštěvu, a šla do italské restaurace,

kde mávla papírkem s jeho adresou a číšníkům italsky řekla: „Jsem matka jednoho z vás. Sem se potřebuju dostat,“ a italští kluci ji vzali mezi sebe a zavolali jí taxík domů.

„Podle ní je Londýn nejprátelštější místo na Zemi!“ líčil Luigo se zdviženým obočím. Řehtali jsme se na celé kolo.

Na své večerní návštěvy v High Baru jsem se těšila, a to nejen proto, že mi Luigo představil koncept *aperitivo*. Nacpal do mě tolik talířů svých domácích barových pochutin, že jsem nikdy nemusela večeřet, když jsem se od něj vrátila.

Tahle italská tradice pro mě byla nová. Luigo mi vysvětlil, že *aperitivo* jsou talíře s jídlem, které se dávají na bar a zákazníci je dostávají zdarma k pití. „My Italové u pití vždycky jíme,“ prozradil Luigo ležérně. Opíjení jako samostatná volnočasová aktivita není nic pro ně – to není „jako v Anglii, *bella!*“, udělal obličej. „Kam dáváte všechno to pivo? A ještě k obědu! Není divu, že jsou všichni chlapi ve středních letech tak tlustí. Vidělas ve Florencii muže s takovým břichem?“ Musela jsem uznat, že ne.

„U nás,“ prohlásil Luigo hrdě, „se pije vždycky k jídlu a víš, že víno jako alkohol nepočítáme. Pro nás Toskánce je červené víno potrava!“

Aperitivo je podvečerní tradice, kdy je koktejl po práci nebo před večeří doprovázen spoustou chuťovek, aby se nikdo neopil. Ale chuťovka neznamena misku zatuchlých pražených arašídů. Nabízejí se celé tácy jídel, často výběr studených těstovin a v Luigově případě na kostičky nakrájené panini s různými náplněmi: mozzarellou, rajčaty a bazalkou, prosciuttem a roketou, silnými plátky mortadelly, tuňákem a okurkou. Pak tu byla nakrájená zelenina vedle misky s dresinkem, který byl tak výtečný, že jsem se ho zeptala, co to vlastně je. „*Pinzimonio*,“ odpověděl pyšně. „Je to úplně jednoduché. Vezmeš olivový olej – kvalitní, samozřejmě – a smícháš ho buď s balzami-

kovým octem a solí nebo, jako já dneska, se spoustou citronové šťávy, najemno nasekaným česnekem a mořskou solí. Výborné, ne? Takhle můžeš jíst řapíky celeru každý den – víš, že celer je potrava bohů?“ Řapíkatý celer mi nikdy nijak zvlášť neučaroval, ale namočený ve spoustě *pinzimonio* bych ho nejspíš klidně jedla dennodenně.

Každý večer jsem Luiga sledovala při jeho rituálu, kdy chystal *aperitivo*. Pečlivě pokládal tácy na pult, potom úzkostlivě uklidil a vyleštil všechno za barem a nakonec prosvítl mezi stoly a na každém z nich zapálil svíčku. Jednou jsem nahlas uvažovala o tom, proč se obtěžuje se vší tou parádou navíc, když do baru chodí tak málo lidí. Hlasitě zaprotestoval.

„Ale, *bella*, tohle přece dělám pro sebe!“ namítl naoko pobouřeně. „Víš, pro nás v Itálii je důležité, aby vždycky všechno mělo *la bella figura*.“

„*La bella figura*?“ zopakovala jsem. „Krásná figura? Jako že máš mít hezkou postavu?“

„Ehm, to ne,“ zamyslel se a přestal rovnat láhve v regálech ze sebou tak, aby byly vidět všechny etikety. „Jde o to, aby všechno vypadalo tak hezky, jak to jen jde.“

„Jako tvářit se, že je všechno v pohodě? Jako Britové?“

Nalil si malé pivo a přešel na mou stranu pultu, pak mě dovedl ke stolu, kde jsme si oba sedli.

„Možná tak trochu,“ připustil pochybovačně. „Ale hlavně je *la bella figura* o kráse. Všimla sis vší té krásy, *si*?“

Mávl rukou směrem ke dveřím, za kterými se rozkládala rozsvícená Florencie v celé své oslnivé nádheře. Přikývla jsem. „No, krása je pro nás Italy důležitá, vážíme si jí. Takže *bella figura* znamená být tak krásná, jak jen můžeš, pořád a ve všech směrech.“

„Teda,“ ozvala jsem se, „to musí být vyčerpávající.“

„To ano, může být, když na to nejsi zvyklá. Ale víš, nespočívá to jenom v tom, co máš na sobě nebo jak vypadáš nebo jestli jsi štíhlá.“ Luigo se napil piva. „Teda, i v tom, jistě. Ale víc ve všímání si, vyslovování krásných slov a v tom, že se chováš hezky sama k sobě, i v soukromí.“

Asi jsem vypadala nechápavě, protože rychle pokračoval.

„Tak třeba já se doma vždycky najím, než jdu sem. Hezky si prostřu stůl, dám si na něj ubrousek a třeba květinu, sklenku vína. Uvařím si dobré jídlo, klidně jen rychlé těstoviny, salát, *contorni*. Ne proto, že by tam někdo byl a já bych na něj chtěl udělat dojem. Ale pro sebe. Vytvářím si *bella figura* pro sebe, protože mě to těší. Dělá mě to krásným,“ dal si tvář mezi ruce jako do rámečku. „Je to prostě sebeúcta.“

Myslela jsem na špinavá okna ve svém bytě, která mě rozčilovala, když svítilo slunce. Vybavila jsem si hromady knih vyskládaných v rozích za pohovkami, které jsem stěží dokázala ignorovat. Představila jsem si mýdlový povlak zatvrdlý po stranách umyvadla. Vzpomínala jsem na to, jak jsem v Londýně bezmyšlenkovitě hltala sendviče u počítače, na dny, kdy jsem vyšla ze dveří, aniž bych se vůbec podívala do zrcadla, natož abych se učesala nebo si namalovala rty. Jako by mi četl myšlenky, sjel mě Luigi pohledem od hlavy k patě.

„Víš, *bella*, no, podívej, mám tě rád...,“ začal.

„Aha, ale...?“ přerušila jsem ho.

„No, copak s sebou nemáš nějaké náušnice? Nebo rtěnku?“

„To jo, ale...“

„Žádné ale, *bella*,“ odmítl příkře. „Čekat na party nebo na chlapa, aby ses o sebe začala starat, je blbost. Doprávej si *la bella figura* a dělej to pro sebe. Není to těžký. Seš chytrá holka, tak se rozhlídni a přijdeš si na to sama.“

Nato mě políbil na tvář a vrátil se k leštění sklenic. Odplížila jsem se domů uklízet.

Byt se jen leskl. Knihy už se nevyvalovaly z rohů, ale byly hezky srovnané na policích bez prachu. Všechny plochy v kuchyni byly tak čisté, až svítily. Okna se třpytila. Od rozhovoru s Luigem jsem strávila několik dní drhnutím a utíráním, leštěním, vysáváním, rovnáním a skládáním.

Byt vypadal prostorněji a úpravněji, talíře, šálky a sklenice byly zpátky na správných místech. Během toho snažení jsem objevila pěkný ručně vyráběný porcelán a sadu vyšívanych ubrousků. Taky jsem našla tkané slaměné prostírání a velký chrpově modrý bavlněný ubrus, který jsem přehodila přes stůl. Vzadu ve skříni jsem narazila na hezký zmačkaný háčkový ubrousek, který jsem vyžehlila. Na modrém ubruse vypadal kouzelně. Vyprala jsem bavlněné závěsy s krajkou, které visely v oknech kuchyně, a najednou byly tak čisté, že jsem mohla konečně ocenit tradiční ruční výšivku. Když jsem je znovu věšela, uviděla jsem, jak se na mě stará paní odnaproti souhlasně usmívá. Taky jsem se usmála – dvě ženy hrdé na svou domácnost – a s pocitem hlubokého uspokojení jsem si prohlížela výsledek své práce za poslední dny. Kdybych nebydlela v posledním patře, dokonce bych teď vyběhla s kbelíkem a vydrhla schody přede dveřmi.

Pak jsem si vyrovnala všechny své náušnice, kterých jsem měla velkou sbírku, na komodu v ložnici. V době, kdy jsem přibírala na váze, jsem nesnášela nakupování oblečení, tak jsem svou energii zaměřila na šperky. A nádherné, nepraktické boty.

Zbytky starého života jsem teď použila při zdobení svého chabého šatníku. Na stěně v zadním obýváku jsem našla nepoužívaný háček a pověsila jsem na něj pár překrásných páskových sandálů na vysokém podpatku, stříbrných a kovově tyrkysových, jediný pár ze sbírky, který jsem si s sebou přivezla. Odráželo se od nich slunce, takže házely prasátka po celé místnosti. Vyhrabala jsem oblíbený lesk na rty – průhledný, vylepšený malinkými zlatými vločkami – a postavila ho vedle zrcadla v koupelně, abych ho měla po ruce každé ráno, než vyjdu z bytu. Vzpomněla jsem si na ony dvě staré dámy, jež jsem potkávala každý den na ulici, a jejich dokonale upravený vzhled. Teď budu vyrážet vstříc svým dnům stejně naladěná, i když s méně pevným účesem.

Jednoho slunného dne jsem právě vyrazila na pravidelnou ranní procházku a vtom se po mém boku objevil soused Giuseppe. Překvapilo mě to. Přestože jsme fyzicky žili kousek vedle sebe, ve skutečnosti jsme se nikdy nebrali na vědomí. Tentokrát se představil, a když zjistil, že oba míříme k Ponte Vecchiu, navrhl, abychom šli společně.

Procházeli jsme ulicí Lungarno, vedoucí podél řeky. Byla jsem zvyklá chodit rychle, moje londýnské tempo mi pomáhalo dostat se přese všechny, kdo stáli mezi mnou a mým pracovním stolem. Ale Giuseppeho chůze byla váhavá a natolik obtěžkaná myšlenkami, že nám cesta ze San Niccolò k Ponte Vecchiu, která mi běžně trvala deset minut, zabrala víc než jednou tolik. Giuseppe se po každých pár krocích úplně zastavil, rozhazoval rukama a rozhlížel se, škrábal se na bradě a přemítal. A já jsem ve své poloviční výšce hopsala po jeho boku a občas jsem do něj vrazila nebo zakopla, protože mě změna rytmu jeho chůze zaskočila. Jak jsme tak ztěžka postupovali ulicí Lungarno, potkávali jsme běžící dívky se zarudlými obličejí a zbrocené potem, s iPody upevněnými na pažích a se sluchátky na uších. Giuseppe se pokaždé, když nás některá mījela, zastavil, vzdychal a při tom si ji pozorně prohlížel. Konečně poté, co kolem s funěním proběhla poslední blondýna oděná v lycře, pronesl: „Ách, americké studentky... pořád běhají. Před čím utíkají?“

To už se zastavil úplně a já jsem bezmocně stála vedle něj a čekala. „*Festina lente*,“ dodal. Věnovala jsem mu prázdný pohled. „To je latinsky,“ vysvětlil mi. „Je to fráze, nad kterou už chvíli přemýšlím. Znamená to něco jako: pospíchej pomalu. Třeba vás to taky osloví.“

Přemýšlela jsem o tom, než jsme došli k jeho bance, kde jsem se rozloučila. „Pospíchej pomalu.“ Znělo to jako zenový koan. Všimla jsem si, že tolik jako já tady nikdo nespěchá. Schválně jsem zvolnila a učila se při chůzi dívat kolem sebe.

Až jsem se jednoho dne přistihla, že stojím v kuželu zamlženého zimního slunce a mé trpělivé oči jsou za-